

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญ และที่มาของปัญหาในการวิจัย

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร ทำให้เกิดความเชื่อมโยง เกิดเครือข่ายทั่วโลก ทำให้ระดับการแข่งขันในการทำธุรกิจจากเดิมที่แข่งขันกันภายในประเทศหรือภูมิภาค เป็นการแข่งขันระดับโลก ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาลที่มุ่งเน้นการดำเนินนโยบายแบบคู่ขนาน กล่าวคือ ด้านหนึ่งใช้ประโยชน์จากเวทีเศรษฐกิจโลก และกลยุทธ์การส่งเสริมการส่งออก และอีกด้านหนึ่งมุ่งเน้นการเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางด้านเศรษฐกิจภายใน เพื่อลดการพึ่งพาเศรษฐกิจจากต่างประเทศพร้อม ๆ ไปด้วยการปฏิรูประบบราชการ การปรับโครงสร้างการเงิน การคลัง และดำเนินนโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการรายย่อย (SMEs) ให้สามารถแข่งขันกับการลงทุนขนาดใหญ่ได้ แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจเช่นนี้ ส่งผลให้สังคมไทยเป็นสังคม 2 ฐาน (bifurcated society) โดยฐานแรก ได้แก่ ฐานภาคธุรกิจ ซึ่งรวมตัวอยู่ที่กลุ่มทุนขนาดใหญ่ ฐานที่สองคือ ฐานเศรษฐกิจในระดับกว้างที่ประกอบด้วยผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก รวมทั้งกลุ่มผู้ใช้แรงงานและกลุ่มวิชาชีพอื่น ๆ ในสังคม

จากสถานการณ์และสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปดังกล่าว หน่วยงานของรัฐบาลจึงควรต้องปรับบทบาทในการเป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย บทบาทของผู้ประสานประโยชน์ระหว่าง นายจ้าง ลูกจ้าง เพื่อสนับสนุนให้ผู้ประกอบการไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนให้แรงงานไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงด้านสภาพการทำงาน มีสวัสดิการแรงงาน ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ให้เป็นไปตามมาตรฐานแรงงานที่เป็นสากล ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีแก่ประเทศไทย อันจะช่วยเสริมสร้างให้ประเทศไทยเป็นตลาดการลงทุนที่น่าสนใจของนักลงทุนชาวต่างชาติ นอกจากนี้สถานประกอบการทุกประเภททุกขนาดยังสามารถนำมาตรฐานแรงงานไทยไปพัฒนาให้เกิดประโยชน์ในสถานประกอบการของตน เพื่อเพิ่มศักยภาพให้สามารถเข้าร่วมแข่งขันในเวทีการค้าระดับสากลได้ จึงควรทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ลักษณะการจ้างงาน สวัสดิการ ความปลอดภัยในการทำงาน และคุณภาพชีวิตของลูกจ้างในกิจการขนส่งทางบกของเอกชนในภาคใต้”

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย ต้องการศึกษ

1. ลักษณะการจ้างงาน และสภาพการทำงานของลูกจ้างในกิจการขนส่งทางบกของเอกชน
2. ความปลอดภัยในการทำงานของลูกจ้างในกิจการขนส่งทางบกของเอกชน
3. สวัสดิการและคุณภาพชีวิตในการทำงานของลูกจ้างในกิจการขนส่งทางบกของเอกชน
4. เปรียบเทียบลักษณะการจ้างงาน สภาพการทำงาน สวัสดิการ ความปลอดภัย และคุณภาพชีวิตในการทำงานของลูกจ้างในกิจการขนส่งด้วยรถโดยสารประจำทาง รถโดยสารไม่ประจำทาง และการขนส่งสิ่งของด้วยรถบรรทุก

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะการจ้างงาน สวัสดิการ ความปลอดภัยในการทำงาน และคุณภาพชีวิตของลูกจ้างในกิจการขนส่งทางบกของเอกชนในภาคใต้

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร

จำกัดขอบเขตศึกษาข้อมูลเฉพาะลูกจ้างที่กำลังทำงานอยู่ในสถานประกอบการประเภทกิจการขนส่งทางบกของเอกชนในภาคใต้

1.3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้

1.4 นิยามศัพท์

“การจ้างงาน” หมายถึง ลักษณะข้อตกลงการจ้างงานระหว่างลูกจ้างกับนายจ้าง เกี่ยวกับสัญญาจ้าง การประกันการทำงาน การกำหนดเวลาทำงานและชั่วโมงการทำงาน

“สวัสดิการ” หมายถึง สิ่งที่นายจ้างจัดหาให้นอกเหนือจากค่าจ้าง ได้แก่ ชุดทำงาน/เสื้อผ้า ค่ารักษาพยาบาล เงินช่วยเหลือ เช่น แต่งงาน บวช งานศพ ค่าเล่าเรียนบุตร ฯลฯ

“ขนส่งทางบก” หมายถึง การลำเลียงหรือเคลื่อนย้ายบุคคล สัตว์ หรือสิ่งของด้วยยานพาหนะขนส่งทางบก ซึ่งเดินด้วยกำลังเครื่องยนต์ กำลังไฟฟ้าหรือพลังงานอื่น ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการเคลื่อนย้ายบุคคลหรือสัตว์ที่เจ็บป่วยและการขนส่งในงานดับเพลิงหรืองานบรรเทาสาธารณภัย

“ความปลอดภัยในการทำงาน” หมายถึง

1. ความปลอดภัยด้านอาชีวอนามัย ได้แก่ การตรวจสุขภาพ การอบรมให้ดูแลรักษาสุขภาพแก่ลูกจ้าง
2. ความปลอดภัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ปลอดภัย และการตรวจสอบสภาพอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัยแก่ลูกจ้าง